

Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου
Θέματα από την Ιστορία
της Εκκλησίας

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	<p>Στέφανος Καραχάλιας, <i>Θεολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης</i></p> <p>Πηνελόπη Μπράτη, <i>Θεολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης</i></p> <p>Δημήτριος Πασσάκος, <i>Θεολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης</i></p> <p>Γεώργιος Φίλιας, <i>Αν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών</i></p>
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	<p>Νικόλαος Ζαχαρόπουλος, <i>Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης</i></p> <p>Αντώνιος Χατζόπουλος, <i>Σχολικός Σύμβουλος</i></p> <p>Αθανάσιος Παπαθανασίου, <i>Θεολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης</i></p>
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	<p>Γεώργιος Κόρδης, <i>Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών</i></p>
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	<p>Μαρία Μίσσιου, <i>Σκιτσογράφος-Εικονογράφος</i></p>
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	<p>Έφη Λαλιώτη, Φιλολόγος</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	<p>Σταύρος Γιαγκάζογλου, <i>Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i></p> <p>Γεώργιος Στάθης, <i>Μόνιμος Πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i></p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	<p>Σταύρος Γιαγκάζογλου, <i>Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i></p>
ΑΝΑΔΟΧΟΣ	<p>Ελληνικά Γράμματα Α.Ε.</p>
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	<p>Ελληνικά Γράμματα – «Multimedia Α.Ε.»</p>

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης
Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Γεώργιος Κ. Παληός
Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου
Μόνιμος Πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

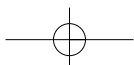
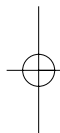
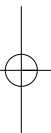
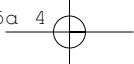
Στέφανος Καραχάλιας, Πηνελόπη Μπράτη,
Δημήτριος Πασσάκος, Γεώργιος Φίλιας

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου

Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
-----------------------	---

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γιατί και πώς μελετούμε την Ιστορία	9
2. Η ιστορία της Εκκλησίας και η μελέτη της	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Τα πρώτα βήματα της Εκκλησίας

3. Πεντηκοστή: το ξεκίνημα της Εκκλησίας	15
4. Ιεροσόλυμα: πρότυπο χριστιανικών κοινοτήτων	18
5. Ο πρώτος διωγμός των χριστιανών	21
6. Η μεταστροφή του Παύλου. Άνοιγμα του Χριστιανισμού στον εθνικό κόσμο	25
7. Η Αποστολική Σύνοδος: συλλογική λήψη αποφάσεων	29
8. Ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Επέκταση, περιπέτειες και επίσημη αναγνώριση της Εκκλησίας

9. Οι μεγάλοι διωγμοί των χριστιανών	36
10. Οι κατακόμβες: τόπος καταφυγής και μνήμης	39
11. Ιγνάτιος ο Θεοφόρος	42
12. Διάταγμα των Μεδιολάνων: ένας νέος δρόμος ανοίγεται για τους χριστιανούς	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Εδραίωση και ακμή της Εκκλησίας

13. Χριστιανισμός – Ελληνισμός: μια ιδιότυπη συνάντηση	49
14. Αιρέσεις: εσωτερική πληγή της Εκκλησίας	53
15. Μέγας Αθανάσιος: αγωνιστής της ορθής πίστης.....	57
16. Μέγας Βασίλειος: ένας κορυφαίος ιεράρχης.....	61
17. Χριστιανική άσκηση - Μοναχισμός.....	65
18. Ο ρόλος των Οικουμενικών Συνόδων στη ζωή της Εκκλησίας.....	69
19. Εικονομαχία: μια τραγωδία που συγκλόνησε την Εκκλησία	73
20. Εκκλησιαστική τέχνη Α': Ναοδομία και αγιογραφία	77
21. Εκκλησιαστική τέχνη Β': Υμνολογία.....	82

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Ο Χριστιανισμός στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο

22. Ο εκχριστιανισμός των σλαβικών λαών	86
23. Η εξάπλωση του Χριστιανισμού στη Δυτική Ευρώπη.....	90
24. Οι άγιοι Ειρηναίος Λυώνος και Αμβρόσιος Μεδιολάνων	94
25. Η εκκλησιαστική τέχνη στη Δύση.....	97
26. Το σχίσμα του 1054: γεγονός μεγάλης οδύνης.....	102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Η Εκκλησία στα νεότερα χρόνια

27. Η Μεταρρύθμιση στη Δυτική χριστιανοσύνη. Μαρτίνος Λούθηρος.....	106
28. Η εξάπλωση της Μεταρρύθμισης και οι συνέπειές της στη δυτική Χριστιανοσύνη	110
29. Προσπάθειες ανασυγκρότησης της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.....	115
30. Η Ανατολική Εκκλησία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας	119
31. Η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος.....	123

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Ο χριστιανικός κόσμος σήμερα

32. Οι Ρωμαιοκαθολικοί στην εποχή μας.....	128
33. Οι Προτεστάντες στην εποχή μας	132
34. Η Ορθοδοξία στο σύγχρονο κόσμο	134
35. Το όραμα και οι προσπάθειες για την ενότητα των χριστιανών	141

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	145
------------------------	-----

ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ	149
--	-----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις δύο πρώτες τάξεις του Γυμνασίου στο μάθημα των Θρησκευτικών γνωρίσαμε την προετοιμασία του κόσμου να δεχθεί το Χριστό (Παλαιά Διαθήκη) καθώς και τον καινούριο κόσμο που Αυτός εγκαινίασε με την παρουσία Του ανάμεσά μας (Καινή Διαθήκη). Φέτος, θα κάνουμε ένα μεγάλο ταξίδι: Θα δούμε πώς, μετά την ολοκλήρωση του έργου του Χριστού, οι μαθητές Του, με αφετηρία τα Ιεροσόλυμα, διέδωσαν το χαρμόσυνο μήνυμα του Ευαγγελίου σε όλο τον κόσμο, προτείνοντας έτσι ένα νέο τρόπο ζωής και ένα νέο πολιτισμό πάνω στη γη.

Η διαδρομή αυτή δεν ήταν καθόλου εύκολη. Οι χριστιανοί χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν προβλήματα στην οργάνωση της Εκκλησίας, καθώς και τους διωγμούς. Αλλά τα προβλήματα δε σταμάτησαν, ακόμα και όταν η Βυζαντινή Αυτοκρατορία οικοδομήθηκε πάνω στα θεμέλια του Χριστιανισμού. Ενώ το μήνυμα εξαπλωνόταν σε Ανατολή και Δύση, η εμφάνιση των αιρέσεων συντάρασε την Εκκλησία. Με αφορμή αυτές, η Εκκλησία δυνάμωσε, ωρίμασε και με θάρρος απάντησε στα προβλήματα της εποχής. Στους αιώνες που ακολούθησαν το οδυνηρό γεγονός του Σχίσματος κλόνισε την ενότητά της. Και ενώ στην Ανατολή διατηρήθηκε η πνευματική ενότητα, στη Δύση ο χριστιανικός κόσμος γνώρισε νέες διασπάσεις, που άλλαξαν τον ρου της ιστορίας στον τότε γνωστό κόσμο. Τον 15ο αιώνα η Ορθόδοξη Βυζαντινή αυτοκρατορία αλώθηκε από τους Οθωμανούς και στη Δύση η ίδρυση εθνικών κρατών συνδυάστηκε άλλοτε με το Ρωμαιοκαθολικισμό και άλλοτε με τον Προτεσταντισμό.

Στην εποχή μας, η διασπασμένη Εκκλησία αναζητά το όραμα της αρχικής της ενότητας. Ο δρόμος είναι μακρύς και δύσκολος. Οι νέες προκλήσεις της πολυπολιτισμικότητας και της παγκοσμιοποίησης μας προσκαλούν να αντιμετωπίσουμε τη διαφορετικότητα του «άλλου» με την αγάπη που μας δίδαξε και μας έδωσε ο Χριστός, ο οποίος μας θυμίζει:

«Εγώ για σένα πατέρας, εγώ αδελφός, εγώ σύζυγος, εγώ σπίτι, εγώ τροφή, εγώ ρούχο, εγώ ρίζα, εγώ θεμέλιο, ό,τι θέλεις εγώ. Να μη σου λείπει τίποτα. Θα δουλέψω εγώ. Ήρθα να σε υπηρετήσω, όχι να με υπηρετήσεις. Εγώ και φίλος, και μέλος του σώματός σου και κεφάλι, και αδελφός και αδελφή και μητέρα, όλα εγώ. Μόνο να είσαι κοντά μου. Εγώ φτωχός για σένα και αλήτης για σένα. Στο σταυρό για σένα, στον τάφο για σένα. Στον ουρανό παρακαλώ για σένα τον Πατέρα μου, στη γη έρχομαι πρεσβευτής του Πατέρα μου για σένα. Εσύ είσαι τα πάντα για μένα, και αδελφός και συγκληρονόμος και φίλος μου και μέλος του σώματός μου. Τι άλλο θέλεις;» (Ιω. Χρυσόστομος, *Εις το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, Ομιλία ΣΤ',* PG 58, 700, μτφρ. Κονδύλη Ελένη).

Οι συγγραφείς

